

Viering rond schrift en Tafel

Ekklesia Tilburg | Zondag 7 april 2019 | Simone Snakenborg

"Om wat misdaan wordt"

Openingslied: Verdoofd en schamper → II-69

Inleiding

Goedemorgen allemaal, op deze stralende lentedag.

Vandaag is het Wereld Gezondheidsdag, waarin aandacht is voor gezondheid en ziektes in de wereld.

Vandaag is het ook de vijfde zondag in de veertigdagentijd. Met kleine pasjes komen we steeds dichterbij het grote lijden van Christus.

De lezingen gaan over recht, misbruik en vertrouwen. We luisteren naar een parabel van Jezus, verteld in de tempel van Jeruzalem en naar een visioen van Jesaja, over het goede doen als weg naar heelwording en verlichting.

Donker en licht, ze horen bij ons, als dag en nacht.
Zonder die twee groeit er niets, leeft er niets.

Laten wij allereerst
in een moment van stilte onszelf opzoeken.

Gebed

Enige,
hoor ons stil gebed
om Uw aanwezigheid
in ons hart.

De wereld om ons heen
voelt soms zwaar en zwart.

Wees licht in ons midden,
adem ons moed
en vertrouwen in.

Lied: Hoor mij → III-10

Lezing: Jesaja 58,7-10

Lezing: Lucas 20,9-19

Lied: Psalm 22. God, mijn God → I-148

Ter overweging

Bij Jesaja 58,7-10, Psalm 126 en Lucas 20,9-19

Het internet is bedolven onder de checklists. 's Werelds grootste zoekmachine Google geeft teksten met opsommingstekens voorrang in de lijst met zoekresultaten. Volgens Google zijn opsommingen goed leesbaar. Het gevolg is dat wij worden overspoeld door online checklists. Die kunnen echt overal over gaan: verhuizen, vakantie, je baby, trouwen, scheiden, enzovoort.

Zo is er ook de checklist: **Ben ik naïef - of te goed van vertrouwen**. Mocht de lezer de meeste checkvragen met "ja" hebben beantwoord, dan biedt de schrijver een persoonlijk coachingstraject aan op het gebied van persoonlijke effectiviteit.

De vraag is echter: kun je **te goed** van vertrouwen zijn? Want wanneer is iets 'goed' en wanneer 'te goed'? Dat is zo lastig te bepalen. Zo blijkt uit de lezingen van vandaag.

Jezus vertelt aan toehoorders de volgende parabel. Een grootgrondbezitter stuurt achtereenvolgens drie knechten naar zijn wijngaard om bij de boeren zijn deel te innen van de opbrengst. De mannen worden zonder pardon afgeranseld.

De wijngaardeigenaar houdt voet bij stuk. 'Wat zal ik doen?', vraagt hij zich af. 'Ik zal mijn geliefde zoon naar hen toesturen. Voor hem zullen ze toch wel ontzag hebben?'

De wijnboeren zien het anders. Ze vermoorden de zoon, zodat de verpachter geen erfgenaam meer heeft en de grond vrijkomt aan de Joodse bevolking.

Is de wijnverpachter te goed van vertrouwen, en maken de boeren hiervan misbruik door te mishandelen en te moorden? Liggen de zaken zo simpel? Dat valt te bezien.

Nee, de boeren hoeven niet trots te zijn op hun daden. Maar nu de context van het verhaal.

Jezus vertelt de gelijkenis in een tijd waarin veel land in Galilea aan grootgrondbezitters toebehoorde. Velen kwamen in opstand, want dat is onrecht. Er was in Jezus' tijd ook zo'n opstandig gevoel bij de mensen: de Romeinen moesten het land uit en de grond moest vrij komen voor de eigen Joodse mensen. De oude staat Israëel, het koninkrijk van David, moest in ere worden hersteld, De Zeloten, dat waren vrijheidsstrijders, bereidden een dergelijke opstand voor, en de Galilese boeren waren daar best voor te vinden!

De vraag is: wie maakte er misbruik: de boeren, die mishandelden en moordden? Of de wijnverpachter, die de boeren misschien wel uitbuitte en arm hield?

Wie was er nu naïef: de eigenaar, die de boeren vertrouwde? Of was het de zoon die naïef was, omdat hij zich door zijn vader naar de wijngaard liet sturen? Die in goed vertrouwen gehoorzaamde en dat met zijn leven moest bekopen.

Vertrouwen of beschamen van vertrouwen, een wankel evenwicht.

In deze tijd waar we veel horen over seksueel misbruik in de kerk en ook daarbuiten.

Waarover veel wordt geschreven en gesproken en soms, denk ik, nog meer over wordt gezweven. In deze tijd is 'vertrouwen of beschamen van vertrouwen' een actueel thema.

Kinderen die hun ouders en leraren vertrouwden, ouders die onderwijsinstellingen en hobbyclubs vertrouwden. Waren zij naïef, te goed van vertrouwen? Of leunden zij op iets waarvan zij dachten dat het vaste waarden en normen waren? Bijvoorbeeld: wat u wil dat niet geschiedt, doe dat ook een ander niet.

Als je met dit actuele misbruikthema in je oren naar het verhaal van Jezus luistert, wat blijft er dan nog over van de eigenaar? Was hij goedgelovig? Of misbruikte hij de boeren om een deel van de opbrengsten op te eisen waarvan hele gezinnen moesten leven. En misbruikte hij zijn zoon door hem willens en wetens naar de boeren toe te sturen? Eerst drie knechten bont en blauw, en toch zijn zoon erheen.

Wie hierop een antwoord heeft, die mag het zeggen ....

En ik maak het graag nog een beetje ingewikkelder. Want Jezus laat de eigenaar resolute maatregelen nemen. Hij komt zelf, doodt de wijnbouwers en geeft de wijngaard aan anderen. De vader vermoordt de moordenaars. Dat is recht. Ook al was Jezus tegen het joodse 'oog om oog, tand om tand'.

Hoe kan dat nu **recht** zijn? Om dit te begrijpen hebben we nog wat meer achtergrond bij deze lezing nodig. Jezus vertelt de gelijkenis, zittend in de tempel van Jeruzalem. Chronologisch gezien een beetje verwarrend. Dat hij aankomt in Jeruzalem, dat viereen wij volgende week met Palmпасen.

Jezus vertelt het verhaal van de wijngaard midden in een discussie met Hogepriesters en Schriftgeleerden die ook in de tempel aanwezig waren. Als reden voor de rechtvaardige moord door de verpachter, noemt hij: 'De steen die de bouwers afkeurden is de hoeksteen geworden, en iedereen op wie de steen valt, zal worden verpletterd.'

Met de afgekeurde hoeksteen verwijst Jezus naar zichzelf. Hij citeert hiermee psalm 118 en verwijst naar de "kostbare hoeksteen" uit Jesaja 28.

Jezus, de afgekeurde hoeksteen. De zoon van de verpachter, die de wijngaard oploopt en weet wat ervan komt. "God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten ... **Nooit** hebt Gij dat vertrouwen beschaamt."

Die afgekeurde hoeksteen moet stuk gaan en daarmee de bolwerken verpletteren van het 'oude geloof', waar *geld* is goed, onder welk bewind dan ook. Die afgekeurde hoeksteen mag de tempel doen ineensstorten om plaats te maken voor een tempel op fundamenten van liefde.

Wie doet recht, wie misbruikt en wie vertrouwt, dat is de centrale vraag van vandaag. Een vraag met een veelvoud aan antwoorden, die in elkaar grijpen en elkaar in de haren vliegen. We kunnen ons laten meevoeren in deze strijd tussen recht, vertrouwen en misbruik. We kunnen onszelf naïef noemen en goedgelovig. Want we hadden het toch kunnen weten? Het kwaad is overal en draait ons een loer.

Of we staan stil, en richten ons naar binnen,
naar ons hart,
waar liefde stroomt
en verbondenheid is
van ziel tot ziel.

Waarin de Enige een kwetsbare rank heeft geplant
die groeit naar het doorbrekende licht van de dageraad,
en die zoete druiven voortbrengt.

Dat is het antwoord van de Enige, op ons hulpgeroep
als wij het even niet meer weten:
'Ik-ben-er
als adem in jouw hart'.

Waarom Jezus zich overgaf aan de willekeur van mensen,
als een misdadiger afgedaan.
Als je het mij vraagt: ik begrijp het niet.
Ik voel onrecht, en het maakt me boos.

In mijn hart is het inzicht:
hij deed het,
omdat hij vertrouwde in zijn vader.
Niet naïef,
wel gelovig
en goed.

Vertrouwend in ons
dat wij zijn tempel van liefde
overeind zullen houden.

Moge het zo zijn.

Tafelgebed

Lied van de wijnstok → III-32

Voorbeden

Laat ons bidden:

Accl. Dat wij niet slapen → III-175

2x

*(Dat wij niet slapen, daglichtbewoners
dat wij ons houden nuchter van liefde.*

Rijk ons uw beker,

water dat dorstig maakt.

Woorden die horen doen.

Reik ons uw hand)

Eeuwige, maak wakker de mensen
die alles zwart zien,
die niemand vertrouwen,
omdat hun vertrouwen ooit is beschaamd.

Eeuwige, maak wakker de mensen,
die misbruiken en bedriegen,
reik hen de hand
en leer ze opnieuw beginnen.

Acclamatie (1x)

Eeuwige, maak wakker de mensen,
die leven in angst en lijden.
Geef hen het vertrouwen,
dat er altijd nieuw licht zal zijn.

Eeuwige, maak wakker, ons mensen.
Dat wij omzien naar elkaar,
recht doen, liefde leren
en werken aan een nieuwe wereld.
Reik ons uw hand.

Acclamatie (1x)

Slot

Ik wil graag afsluiten met een kleine les in vertrouwen.

Toen onze dochter van vijf leerde fietsen, moest dat op een speciale manier. In het mandje van haar roze fiets moest beer mee en niet papa, maar helaas ik had de twijfelachtige eer om achter de fiets aan te rennen. Zo vertrouwde ze het. Zo zou het moeten lukken. Maar helaas voor haar. Het fietsen lukte nog steeds niet. Resoluut werd de fiets de schuur in gekwakt.

Na een aantal maanden zei Lieke: de eerste zondag waarop het mooi weer is, ga ik **alleen** leren fietsen.

Zo gebeurde het. De banden werden opgepompt en Lieke verdween met de fiets aan de hand uit ons zicht.

Nog geen uur later werd er aangebeld. Voor de deur een meisje met rode konen.

“Ik kan fietsen, mama! Kom kijken”

Een lieve buurman had haar een heeeeeeel klein handje geholpen.

Met deze les van vertrouwen op de eerste dag nodig ik je graag uit om te gaan staan, zodat we samen om de zegen kunnen vragen?

Zegebede

Moge de Enige ons horen als wij roepen om hulp.

Moge de Enige ons bewegen tot gerechtigheid
en ons helpen bekommeren om elkaar
in vertrouwen dat het goed is.

Moge zijnhaar licht doorbreken als de ochtend,
van de eerste dag
en ons sterken in de hoop
dat een nieuwe wereld komen zal.

Om deze zegen vragen wij
aan die ons antwoordt met ik-zal-er-zijn
en ons thuisbrengt
altijd weer.
AMEN

Slotlied: Als God ons thuis brengt → I-101